

Mgr. Lubomír Metnar
ministr vnitra

Praha 9. března 2018
Č. j. MV- 24724-2/ODK-2018
Počet listů: 4
Přílohy: 1/3

Vážený pane poslanče,

na základě Vaší žádosti dle § 11 zákona č. 90/1995 Sb., o jednacím řádu Poslanecké sněmovny, ve znění pozdějších předpisů, ze dne 22. února 2018, sděluji k Vámi položeným otázkám následující právně nezávazné stanovisko:

Vaše dotazy se týkají výkladu a aplikace § 84 odst. 2 písm. k) zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, podle něhož zastupitelstvo obce určuje funkce, pro které budou členové zastupitelstva uvolněni. Konkrétně se tážete, *zda toto ustanovení dává možnost zastupitelstvu určit funkce, pro které si zastupitel může zvolit být zastupitelem uvolněným, anebo jestli se jedná o omezení výkonu funkce člena zastupitelstva obce, když zastupitelstvo může svým usnesením podle tohoto ustanovení omezit charakter funkce člena zastupitelstva.* Podstatou Vašeho dotazu tedy je, zda člen zastupitelstva obce, který vykonává funkci jako tzv. dlouhodobě uvolněný, resp. který byl zastupitelstvem zvolen do funkce určené jako funkce uvolněné, může i nadále vykonávat jinou výdělečnou činnost (pokračovat ve svém dosavadním zaměstnání, uzavřít nový pracovněprávní poměr či provozovat jinou samostatnou výdělečnou činnost).

Výkon funkce člena zastupitelstva obce je výkonem veřejné funkce (§ 70 odst. 1 zákona o obcích). Ve vztahu k pracovnímu poměru je výkon funkce zastupitele důvodem tzv. překážky v práci z důvodu obecného zájmu ve smyslu § 200 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. Podle tohoto ustanovení *přísluší zaměstnanci od zaměstnavatele pracovní volno v nezbytně nutném rozsahu k výkonu veřejných funkcí, občanských povinností*

a jiných úkonů v obecném zájmu, pokud tuto činnost nelze provést mimo pracovní dobu.

Zákon o obcích z hlediska rozsahu, v němž jednotliví zastupitelé vykonávají své funkce, rozlišuje tzv. *uvolněné členy zastupitelstva obce a neuvolněné členy zastupitelstva obce*. Rozdíl, byť zákonem výslovně neuvedený, spočívá v rozsahu, v němž jednotliví zastupitelé vykonávají své funkce. U neuvolněného člena zastupitelstva obce se nepředpokládá takové „vytížení“, pro které by zastupitel nemohl současně vykonávat své dosavadní zaměstnání či jinou výdělečnou činnost. V případě uvolněného člena zastupitelstva obce se předpokládá, že výkon této funkce bude pro zastupitele znamenat podstatné, zásadnější omezení či vyloučení jeho ostatních pracovních či jiných výdělečných aktivit. Je ovšem nutné zdůraznit, že zákon o obcích nestanoví žádný časový rozsah, v němž má zastupitel svou funkci vykonávat. Ten může (ale nemusí) stanovit zastupitelstvo, může si jej však určit samotný uvolněný zastupitel tak, aby řádně a včas plnil úkoly plynoucí mu ze zákona či uložené orgány obce. Časové rozvržení plnění těchto úkolů je však již plně na jeho rozhodnutí. Jinak řečeno podstata výkonu uvolněné funkce zastupitele spočívá především v rozsahu úkolů, které bude tento zastupitel nucen plnit, nikoli (nutně) ve stanovení doby, po kterou bude svou funkci vykonávat (jakési období „pracovní doby“). V tom pak spočívá zásadní rozdíl oproti pracovnímu poměru, u něhož je primární nikoli rozsah pracovní činnosti, ale především časové určení, v němž má být tato pracovní činnost vykonávána (§ 2 odst. 2 zákoníku práce).

Z hlediska výše citovaného ustanovení zákoníku práce pak rozdíl spočívá v tom, že zatímco uvolnění členové zastupitelstva obce mají pracovní volno podle § 200 zákoníku práce v zásadě „trvale“, po celou dobu výkonu uvolněné funkce, neuvolnění členové zastupitelstva obce mají nárok na „ad hoc“ poskytnuté pracovní volno s náhradou mzdy, a to v délce, kterou určí obec (§ 71 odst. 2 zákona o obcích). Uvolnění členové zastupitelstva obce nemají po dobu výkonu uvolněné funkce nárok na náhradu mzdy (platu) od svého zaměstnavatele; obec jim po tuto dobu poskytuje tzv. odměnu určenou v souladu se zákonem o obcích a jeho prováděcím nařízením.

Pokud jde o podstatu Vámi položené otázky, tedy zda uvolnění členové zastupitelstva obce mohou vedle výkonu této funkce vykonávat i své dosavadní zaměstnání, případně sjednat nový pracovní poměr či vykonávat samostatnou výdělečnou činnost, odpověď je z dále uvedených důvodů kladná.

Je pravdou, že smyslem uvolnění pro výkon funkce člena zastupitelstva obce je, aby tuto svou funkci mohl vykonávat – zjednodušeně řečeno – jako svou hlavní činnost. Zastupitelstvo by mělo jako uvolněné funkce určovat především ty, u nichž lze předpokládat, že s ohledem na reálné vytížení příslušného funkcionáře nebude možné se jim věnovat paralelně vedle jeho dosavadního zaměstnání či jiné výdělečné činnosti. Na druhou stranu však platí, že výslovný zákaz výkonu jiné činnosti vedle výkonu funkce uvolněného člena zastupitelstva obce zákon

o obcích neobsahuje. Ministerstvo vnitra se přitom již v minulosti zabývalo otázkou, zda takový zákaz nevyplývá z existence překážky v práci na straně uvolněného zastupitele podle § 200 zákoníku práce. Ze stanoviska Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 25. 2. 2016, č. j. 2015/75880, 2016/9157, které si naše ministerstvo v této souvislosti vyžádalo a které Vám přikládám, vyplývá, že *souběh výkonu zaměstnání vedle výkonu veřejné funkce nelze obecně vyloučit*. Ministerstvo práce a sociálních věcí ve svém stanovisku dovodilo, že s ohledem na znění § 200 zákoníku práce nemůže být vykonáváno zaměstnání (časově) souběžně s dobou, kdy existuje překážka v práci z důvodu obecného zájmu, tedy v době reálného výkonu příslušné uvolněné funkce. Z povahy věci však není vyloučeno, aby uvolněný zastupitel vykonával své dosavadní zaměstnání po dobu, kdy reálně nebude vykonávat činnost člena zastupitelstva obce. Jelikož zákon o obcích nestanoví rozsah, v němž má dlouhodobě uvolněný člen zastupitelstva obce svou funkci vykonávat (nestanoví např. „pracovní dobu“ takového zastupitele, časový rozsah činností apod.), je z povahy věci možné, aby se v době, kdy tuto činnost nevykonává, věnoval svému dosavadnímu zaměstnání.

Z kontextu právní úpravy překážek v práci na straně zaměstnance vyplývá právo zaměstnance (avšak nikoliv povinnost), nastane-li na jeho straně některá ze zákonem předvídaných překážek v práci z důvodu obecného zájmu, uplatnit u zaměstnavatele právo na pracovní volno v nezbytném rozsahu. Tomu odpovídá povinnost zaměstnavatele zaměstnanci pracovní volno poskytnout. Pokud zaměstnanec i přes to, že u něj nastala překážka v práci z důvodu obecného zájmu, tuto překážku u zaměstnavatele neuplatní a nadále pro zaměstnavatele koná práci, nelze podle našeho názoru tuto skutečnost považovat za rozpornou se zákonem. V případě, že však zaměstnanec překážku v práci u zaměstnavatele uplatní, nesmí mu po dobu uvolnění pro výkon funkce zaměstnavatel práci v rámci pracovního poměru, z něhož byl zaměstnanec uvolněn, přidělovat.

Obecně lze dodat, že je především na zaměstnavateli na jedné straně a na územním samosprávném celku na straně druhé, aby výkon práce, resp. výkon funkce člena zastupitelstva v odpovídajícím rozsahu po zaměstnanci/členovi zastupitelstva vyžadovali.

Pro uvedený výklad, tedy pro možnost vykonávat práci v dosavadním pracovním poměru či sjednat nový pracovní poměr, pak svědčí i to, že uvolněnými členy zastupitelstva mohou být i osoby samostatně výdělečně činné, v jejichž případě obecně žádný zákaz souběžného výkonu funkce a výdělečné činnosti stanoven není. Bylo by tedy v rozporu se zásadou rovnosti dovozovat, že uvolnění zastupitelé nemohou žádnou „vedlejší“ výdělečnou činnost spočívající v pracovním poměru vykonávat, zatímco uvolnění zastupitelé, kteří nebyli v pracovním poměru, mohou paralelně vykonávat jakoukoli samostatnou výdělečnou činnost.

Můžu tedy shrnout, že i uvolněný člen zastupitelstva obce může vykonávat jinou samostatnou výdělečnou činnost nebo zaměstnání, avšak za podmínky, že tak činí mimo dobu nezbytnou pro výkon funkce, pro niž byl zastupitelstvem uvolněn, tedy bude-li sto řádně zabezpečit vedle výdělečné činnosti či zaměstnání všechny úkoly spojené s funkcí zastupitele. Je tedy do jisté míry plně na uvolněném členovi zastupitelstva obce, aby v případě zájmu o souběžný výkon funkce a dosavadního zaměstnání učinil taková opatření, aby tento souběžný výkon byl možný (např. upravil rozsah pracovního úvazku u dosavadního zaměstnavatele, upravil rozvržení pracovní doby apod.). Nebude-li z hlediska obce plnění úkolů uvolněného zastupitele adekvátní, může zastupitelstvo zastupitele z dané funkce odvolat, nebo může změnit její charakter na funkci neuvolněnou.

S pozdravem

Mgr. Lubomír Metnar

Vážený pan
Mgr. et Mgr. Jakub Michálek
poslanec Poslanecké sněmovny
Parlamentu České republiky

P r a h a

prostřednictvím datové schránky IDDS: 4memzkm